

המערערת: אוניברסיטת תל אביב
(הקובלת) באמצעות ב"כ עו"ד ירון זהבי

- נ ג ד -

המשיב:
(הנקבלת) באמצעות ב"כ מר יעקוב בולוס

ערעור 4/2022 – החלטה

1. בית הספר למוסיקה הגיש נגד המשיב, תלמיד שנה ג' בתוכנית הבינלאומית בבית הספר, תלונה המכילה שני אישומים: ראשון ייחס לו שימוש באינטרנט והעתקה ממנו בזמן בחינה מקוונת מהבית והשני ייחס לו העתקת עבודה והגשתה כשלו. הוגשה קובלנה לביה"ד המשמעתי אולם לאחר פגישת בירור עם הנקבל התברר כי התלונה השנייה אינה יכולה להתקיים ולפיכך נגנזה. הקובלת העבירה את התיק לטיפול משמעתי בפקולטה וזאת לאור גרסתו של הנקבל כי למד בע"פ את המושגים ולא עשה שימוש באינטרנט. במסגרת ההליך בפקולטה, לא זומנה מרצת הקורס להעיד ולאחר שהממונה על המשמעת שמעה את התלמיד היא החליטה על זיכוי מהאישום.
2. המערערת ביקשה לערער על ההחלטה ולהורות על החזרת התיק להרכב חדש בפקולטה, אשר ידון בתיק מחדש ויחויב לשמוע גם את עדות המרצה. ב"כ המערערת הבהיר כי מדובר במקרה תקדימי שכן זו פעם ראשונה לאחר מתן האפשרות לערער על הדין המשמעתי הפקולטי שהערעור מגיע מצד המאשימה ולא התלמיד.
3. המשיב לא הגיש תגובה בכתב, אבל במהלך הדיון שהתקיים בתאריך 23.11.2022, העלה ב"כ המשיב את הטענה המקדמית לפיה המערערת הגישה את הערעור חודשיים ועשרה ימים לאחר הזיכוי, ובכך חרגה מהזמן המותר להגשת הערעור העומד על 15 יום (סעיף 61 לתקנון המשמעת). לאור כך, טען ב"כ המשיב, יש לדחות את הערעור על הסף.
4. לאחר דיון הן בטענה המקדמית של המשיב והן בסוגיות המהותיות שעולות במקרה זה, החלטנו לקבל את טענת ב"כ המשיב ולדחות את הערעור על הסף. לאור תוצאה זאת, החלטה זאת ניתנת בעברית למרות שהדיון נוהל ברובו באנגלית, שכן ההחלטה ממוענת בעיקר אל המערערת, על האורגנים השונים שלה.
5. ראשית, קיבלנו את עמדת ב"כ הקובלת כי לבית דין זה יש סמכות לדון בערעורים של האוניברסיטה על החלטות שניתנו על ידי בתי הדין הפקולטתיים, למרות שמדובר למעשה במצב בו גוף אחד של המערערת מגיש ערעור על החלטה של גוף אחר של המערערת. הטעם להחלטתנו הוא שלבית דין זה יש סמכות לדון בכל סוגיה הקשורה לענייני משמעת סטודנטים. כמו כן, אם יש מקום לאפשר למערערת לערער על החלטות לרעתה בעבירות חמורות הנידונות בפני הממונה על המשמעת וסגנו, קל וחומר שיש לאפשר לה לערער על החלטות כאלו בעבירות קלות יותר, הנידונות בבתי הדין הפקולטתיים.

6. שנית, חשוב להבהיר כי ההליך שנוהל על ידי הפקולטה אינו תקין בשום אמת מידה שהיא. באותה מידה שאין לנהל הליך משמעותי מבלי לתת אפשרות לנקבל להשתתף ולהשמיע את דברו, אין לנהל הליך משמעותי מבלי לתת אפשרות כזאת גם למי שהגיש את התלונה, במידה והוא מעוניין בכך. לחברי הסגל האקדמי יש תמריץ שלילי חזק להימנע מהגשת תלונות משמעותיות אפילו במקרים המוצדקים והמובהקים ביותר, שכן הדבר גוזל מהם זמן ומאמץ, ולפעמים אף דורש מהם להעיד בבית הדין ואף להיחקר חקירה נגדית בידי ב"כ הנקבל. אי מתן אפשרות למגיש התלונה להציג את גרסתו במהלך ההליך המשמעותי עלול לפגוע עוד יותר בנכונות חברי הסגל להגיש תלונות משמעותיות ואף ליצור אצל מגיש התלונה תחושה קשה של זלזול ושל חוסר הוגנות. לאור כך, חשוב מאוד שבתי הדין הפקולטתיים יקפידו על יחס הולם לא רק לנקבלים אלא גם לחברי הסגל שמגישים את התלונה. ב"כ המערער ציין במהלך הדיון שכתוצאה מהמקרה הזה, ועוד לפני הדיון בבית דין זה, הוא כבר פעל כדי להבהיר לממונים על המשמעת בפקולטות את חשיבות העניין.
7. שלישית, ומבלי לקבוע ממצאים עובדתיים, ברור לנו שהמשמעות של דחיית הערעור מטעמים פרוצדורליים היא שהמשיב זוכה מן ההפקר וחומק מכל עונש, בעוד שהוא ככל הנראה אשם בעבירת ההונאה. במהלך הדיון, ציין ב"כ המערער כי בדיעבד התברר לו שכנגד המשיב הייתה "ראיית זהב" שמבססת את אשמתו בהונאה, ולולא חמקה ראייה זאת מתשומת לבו, היה המשיב מועמד לדין בגין עבירת ההונאה, וככל הנראה מורשע ונענש בעונש חמור בהרבה מזה שהיה מושת עליו אילו היינו מקבלים את הערעור ואילו בית הדין הפקולטתי בהרכב החדש היה מרשיעו. אנו מבינים שההחלטה לדחות את הערעור מאפשרת לנקבל לחמוק מהעונש שככל הנראה מגיע לו, אבל מבחן האמיתי של הזכויות הדיוניות הוא בדיוק במקרים מהסוג הזה, כאשר ההקפדה עליהן דורשת להימנע מענישת הנקבל אפילו אם אין ספק סביר לגבי אשמתו מבחינה עובדתית.
8. לבסוף, בהגיונותו ומקצועיותו הרבה, ב"כ המערער פתח את הדיון בכך שהוא לוקח אחריות אישית על התנהלות המערער בהליך זה, בשל העובדה שהראייה המדוברת חמקה מתשומת לבו. עם כל הערכתנו הרבה לנכונות של ב"כ המערער לקבל על עצמו אחריות, העיכוב בהגשת הערעור לא נגרם בגללו, בפרט לאור העובדה שהוא הגיש את הערעור לבית דין זה למחרת הפניה אליו. לאור כך, חשוב לנו להבהיר כי התנהלותו של ב"כ המערער אינה הסיבה להחלטתנו לזכות את המשיב.
9. כאמור לעיל, החלטנו לדחות את הערעור על הסף בשל העיכוב בהגשתו. ההחלטה התקבלה בבית הספר למוסיקה בתאריך ה-11.7.2022, אך בית הספר פנה לב"כ המערער ב-20.9.2022, שהגיש את הערעור למחרת, ה-21.9.2022. במהלך תקופה זאת הייתה האוניברסיטה בחופשה מרוכזת במשך שבוע בסוף אוגוסט, אך הערעור הוגש לפני ראש השנה וחופשות החגים. בתגובה לטענה המקדמית של המשיב, ב"כ המערער ציין כי מדיניות הקבילה היא שלא לעמוד על קיומו של סעיף 61 גם כאשר נקבלים מגישים ערעור באיחור רב, ויש להחיל מדיניות דומה גם על עיכובים מצד המערער. לא קיבלנו את העמדה הזאת, מכמה טעמים. ראשית, העובדה שב"כ המערער מוחל על עיכובים ונמנע מהעלאת טענה מקדמית כזאת במקרים אחרים לא מחייבת את ב"כ המשיב לוותר על זכויותיו הדיוניות. שנית, ההליך המשמעותי, בדומה להליך הפלילי, מתאפיין באסימטריות בכוח היחסי של הצדדים ובהתאמה, בזכויות שלהם. הדוגמה המובהקת ביותר היא כמובן סף ההוכחה הנדרש, אבל אי הסימטריות בין הצדדים היא כללית. לאור כך, יש להקפיד על הזכויות הדיוניות של הנקבל, גם אם ראוי לצפות מהמערער לגלות גמישות רבה יותר בנכונותה לדון בערעורים שהוגשו לאחר המועד שנקבע בסעיף 61 (ואיננו נוקטים עמדה בעניין). לבסוף, המערער היא זאת שקובעת את כללי הדיון משמעותי, וגם אם יש להתחשב בנקבלים שמגישים ערעורים באיחור, קשה יותר לקבל את הטענה שצריך לאפשר למערער לחרוג מהכללים שהיא עצמה קבעה.
10. לאור כך, החלטנו לדחות את הערעור על הסף.

11. ניתן ביום 12.1.2023 בהיעדר הצדדים. יפורסם ללא שם הנקבל.

גבי יעל אגמון
חברה ממונה

פרופ' רותם אושמן
חברה נבחרת

ד"ר עמית פונדיק
נשיא ביה"ד לערעורים (סטודנטים)